

Lisa 1

Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamise – VÕTA – tingimused ja kord

Mõisted

Pädevus on teadmiste, oskuste ja hoiakute integreeritud kogum, mille olemasolu ja/või saavutamise taset on võimalik tõendada ja hinnata. Õppetöö käigus omandatavaid pädevusi kirjeldatakse õpiväljundite kaudu.

Kutse on hindamise ametlik tulemus, mis saadakse, kui kutset andev organ otsustab, et isikul on kutsealal vajalik kompetentsus, mille tase on määratud asjakohases kutsestandardis.

Kvalifikatsioon on hindamise ametliku tulemusena tunnustatud kompetentsus, millega kaasneb iseseisvus ja vastutus.

Õpiväljundid on õppimise tulemusel omandatavad teadmised, oskused ja hoiakud, mis on kirjeldatud õppekava, mooduli või õppeaine läbimiseks vajalikul miinimumtasemel. Õpiväljundite saavutamist miinimumi ületaval tasemel diferentseerib hindamine.

Formaalõpe toimub organiseeritud ja struktureeritud kontekstis (koolis/koolituskeskuses või töökohal) ning on (eesmärkide, aja või õpitoe tähenduses) selgelt määratletud õppimisena. Formaalõpe on õppija seisukohast kavatsuslik. Tavaliselt lõpeb see tunnistuse saamisega.

Informaalne õpe tuleneb igapäevasest tegevusest töö, perekonnas või vabal ajal. Ei ole (eesmärkide, aja või õpitoe osas) organiseeritud või struktureeritud. Informaalne õpe on õppija seisukohast enamasti ettekavatsemata. Tavaliselt ei lõpe see tunnistuse saamisega.

Mitteformaalne õpe toimub planeeritud tegevustena, mis ei ole selgelt määratletud õppimisena (õpieesmärkide, õpiaja või õpitoe tähenduses), aga sisaldavad olulisi õpielemente. Mitteformaalne õpe on õppija seisukohalt kavatsuslik. Tavaliselt ei lõpe see tunnistuse saamisega.

Moodul on õpitulemustele suunatud õppekava terviklik sisuühik, mis määratleb kutseoskuseõuetega vastavuses olevad teadmised, oskused ja hoiakud. Moodul koosneb ühest või mitmest õppeainest või teemast, mooduli maht sõltub mooduli eesmärgist ja sisust.

Valikõpingute moodul - määratleb teadmised ja oskused, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Üldõpingute moodul määratleb õppevaldkondi läbivate, mitmele erialale ühiste teadmiste ja oskuste kogumi. Üldõpingute moodulisse on lõimitud üldharidusaineid mahus ja valikus, mis on vajalik vastava kutse- või eriala omandamiseks.

1. Üldsätted

- 1.1. Varasemate õpingute ning töökogemuse arvestamise (edaspidi VÕTA) tingimused ja kord Raplamaa Rakenduslikus Kolledžis (edaspidi kolledž) sätestab VÕTA taotluse

- esitamist, taotluse hindamist, otsustamist ning selle vaidlustamist lähtudes „Haldusmenetluse seadusest“ ja vabariigi valitsuse määrusest „Kutseharidusstandard“.
- 1.2. Kolledž tagab taotlejale vajaliku informatsiooni VÕTA tingimustest, korrast, tähtaegadest ja tulemuste, hindamisega seotud kuludest ning tulemuste vaidlustamise võimalustest.
 - 1.3. VÕTA-t saab kasutada:
 - 1.3.1. vastuvõtutingimuste täitmisel;
 - 1.3.2. poolelijäänud õpingute jätkamisel;
 - 1.3.3. õppekava vahetamisel;
 - 1.3.4. õppekava täitmisel (välja arvatud kutseeksami või lõpueksami sooritamisel) eelnevalt läbitud ainete, teemade või moodulite õpitulemuste ülekandmisel ja varasemate õpingute või varasema töökogemuse arvestamisel aine, teema või mooduli õpitulemuseks;
 - 1.3.5. kutseõppe lõpetamisel eelnevalt sooritatud kutseeksami arvestamisel kutse- või erialase lõpueksamina.
 - 1.4. VÕTA puhul hinnatakse taotleja tasemehariduses (formaalse), muu organiseeritud õppetegevuses (mitteformaalse) või töökogemuse kaudu või igapäevase tegevuse käigus ja vabal ajal (informaalse) õppimise käigus omandatu vastavust kolledži vastuvõtu tingimustele ja õppekava väljunditele.
 - 1.5. Kolledž hindab ja tunnustab õppekava osi (teema, moodul), millel on olemas õpiväljund ja mida on võimalik hinnata.
 - 1.6. VÕTA taotlust saab esitada:
 - 1.6.1. õppeteema(de) arvestamiseks kogu õppekava ulatuses õppeaja vältel, kuid hiljemalt peale esimese tunni toimumist. Hilisemaid taotlusi ei menetleta;
 - 1.6.2. praktika arvestamiseks hiljemalt praktika ametliku algusajani. Hilisemaid taotlusi ei menetleta.
 - 1.7. Kui õppijal on mooduli õpiväljund saavutatud osaliselt, saab õpetaja õpitud arvestada VÕTA protsessi väliselt.
 - 1.8. Mitteoluline erinevus varasemate õpingute mahus ja õpitu sisus, samuti erinevus hindamise vormis ei ole aluseks, et jätta VÕTA arvestamata.
 - 1.9. VÕTA hindamine võib olla eristav või mitteeristav.
 - 1.10. Varasemate õpingute arvestamisel ei muudeta juba toimunud hindamise tulemust, va. juhul kui hindamine on toimunud mitte võrreldavas hindamissüsteemis.
 - 1.11. Kui varasemate õpingute käigus ei ole õpiväljundite saavutamist hinnatud, rakendatakse mitteeristavat hindamist.
 - 1.12. VÕTA tulemust ei ole võimalik hilisemate õpingute käigus muuta.
 - 1.13. Tasulisel õppekohal õppides VÕTA-na arvestatud mooduli arvelt õppeteenustasu ei vähendata.
 - 1.14. Kuni VÕTA taotluse osas otsuse teatavaks tegemiseni on taotleja kohustatud osa võtma õpingutest vastavalt õppetöögraafikule ja tunniplaanile.

2. Nõustamine

- 2.1. Kolledž tagab VÕTA taotlejale vajaliku juhendamise ja nõustamise kättesaadavuse.
- 2.2. VÕTA-alast nõu saab õppija vastuvõtukomisjoni liikmelt, õppejuhilt/õppedirektorilt/osakonna juhilt, valdkonna juhtõpetajalt või õppenõustajalt.
- 2.3. Nõustaja kohustused:
 - 2.3.1. tutvustada ja selgitada taotlejale VÕTA põhimõtteid ja kolledžis kehtivat VÕTA korda;
 - 2.3.2. anda õppekava kohta asjakohast informatsiooni;
 - 2.3.3. nõustada taotlejat sobiva taotlusvormi valikul ja täitmisel;
 - 2.3.4. nõustada taotlejat asjakohaste tõendusmaterjalide leidmisel.
- 2.4. Nõustaja õigused:
 - 2.4.1. nõuda taotlejalt korrektsete taotlusedokumentide ja tõendusmaterjalide esitamist;
 - 2.4.2. teha taotleja nõusolekul täiendavaid päringuid tõendusmaterjalide osas.
- 2.5. Nõustaja ei anna taotlusele sisulist hinnangut.

3. Taotlemine ja tõendamine

- 3.1. Taotleja tutvub kooli kodulehel avaldatud õppekava ja õppekava rakenduskavaga ning selgitab välja, millised õpiväljundid on tal eelnevalt omandatud. Soovi korral konsulteerib VÕTA nõustajaga.
- 3.2. Taotleja koostab õppeinfosüsteemis elektroonilise taotluse, sh korduva õppimise korral, sest automaatselt varasemalt arvestatud õppeteemasid ega praktikaid üle ei kanta.
- 3.3. VÕTA-t võib õppija taotluse alusel rakendada järgnevalt:
 - 3.3.1. üleminek ühest koolist teise, samale või uuele erialale;
 - 3.3.2. katkestatud õpingute jätkamine Raplamaa Rakenduslikus Kolledžis samal või uuel erialal;
 - 3.3.3. akadeemiliselt puhkuselt naasmisel uuele erialale;
 - 3.3.4. eelneva erialase töökogemuse olemasolu praktika arvestamisel, töökogemus peab olema sooritatud enne praktikaperioodi;
 - 3.3.5. esmakursuslase õppekava vahetamine õppeaasta esimese kahe kuu vältel;
 - 3.3.6. õppejuhi (Kehtna õppekohas) või õppedirektori (Vana-Vigala õppekohas) otsuse alusel, üleviimine kutsekeskhariduse õppekavalt mittestatsionaarse üldhariduse õppekavale;
 - 3.3.7. vahetusõpilasena välisriigist naasmisena.
- 3.4. Taotlusele tuleb lisada tõendusmaterjalid, mis võivad olla järgmised:
 - 3.4.1. Varasemate õpingute arvestamiseks:
 - diplom ja akadeemiline õiend või õpisoorituste tõend;
 - kutsetunnistus, osaoskuste tunnistus;
 - koolitustunnistus;
 - praktika aruanne;
 - õpimapp ehk portfoolio;
 - täiendõppe tunnistus;
 - koolitusprogrammi tunnistus;

- (üli)õpilasvahetuse leping;
 - jms.
- 3.4.2. Varasema töökogemuse arvestamiseks:
- ametijuhend;
 - töökogemuse kirjeldus ehk detailne CV;
 - iseloomustav hinnang töökohalt;
 - artiklid (taotleja kirjutatud või tema tegevust kajastavad);
 - loometöö;
 - projektid;
 - näited tehtud töödest;
 - jms.
- 3.5. Tõendusmaterjalid peavad seejuures olema eesti keeles. Juhul kui originaaldokument on võõrkeeles, tuleb esitada eestikeelne tõlge.
- 3.6. Lisaks tõendusmaterjalidele tuleb esitada ka kogemusest õpitu eneseanalüüs (Lisa 1), mis on koostatud STARR-meetodil (STARR ehk S – (situation) – olukord, kus kogemus saadi, T – (task) – ülesanded ja rollid, mida täideti, A – (activities) – tegevused, mida tehti ja meetodid, mida kasutati ülesannete täitmiseks, R – (results) – kõige olulisemad tulemused R – (reflection) – analüüs, milles selguvad omandatud teadmised, oskused ja parendusvaldkonnad).
- 3.7. Tõendusmaterjal peab vastama järgmistele kriteeriumitel:
- 3.7.1. on taotleja poolt loodud või taotleja kohta käiv;
 - 3.7.2. on seotud tõendatavate pädevustega;
 - 3.7.3. on originaaldokument või ametlikult kinnitatud koopia, ära kiri, väljavõte, väljatrükk.
- 3.8. Kogemusest õpitu analüüsil on järgmised kriteeriumid:
- 3.8.1. väljendab taotleja poolt kogemusest õpitud;
 - 3.8.2. on seotud taotletavate (teema, mooduli) õpiväljunditega;
 - 3.8.3. on analüüsitud asjakohaseid tööülesandeid.
- 3.9. Taotleja õigused on:
- 3.9.1. taotleda varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamist;
 - 3.9.2. saada asjakohast informatsiooni, nõustamist ja tagasisidet;
 - 3.9.3. vaidlustada VÕTA komisjoni otsus.
- 3.10. Taotleja kohustused on:
- 3.10.1. tutvuda õppekavaga, millel ta õpib või soovib õppida;
 - 3.10.2. hinnata oma teadmiste ja oskuste taset ning piisavust võrreldes neid õpiväljunditega;
 - 3.10.3. esitada õigeaegselt vormikohane taotlus, tõendusmaterjalid, eneseanalüüs;
 - 3.10.4. vastutada kõikide esitatud andmete ja dokumentide õigsuse eest.
- 3.11. Mittetatsionaarses õppes õpilased pöörduvad vastava toimingu tarbeks õppejuhi (Kehtna õppekohas) või õppedirektori (Vana-Vigala õppekohas) poole.
- 3.12. Üldjuhul arvestatakse kuni 10 aasta taguseid õpinguid ja töökogemust lähtuvalt nende ajakohasusest.

3.13. Varasemate töökogemuse ja õpingute tõestamise kohustus lasub õppijal.

4. Hindamine

- 4.1. Taotluste läbivaatamiseks ja hindamiseks moodustatakse igaks õppeaastaks õppejuhi/õppedirektori/osakonnajuhi ettepanekul vähemalt kolmeliikmeline VÕTA hindamiskomisjon.
- 4.2. Vajadusel võib komisjoni töösse kaasata eksperte (õpetaja, tööandja, õppekava koostaja jt).
- 4.3. Hindamise aluseks on kolledži vastava eriala õppekava mooduli(te), teema(de) ja õppeaine(te) õpiväljundid.
- 4.4. Varasemate õpingute arvestamine toimub:
 - 4.4.1. dokumendipõhise taotluse hindamisena;
 - 4.4.2. eneseanalüüsipõhise taotluse hindamisena.
- 4.5. Töökogemusest, samuti igapäevase tegevuse ja/või vaba aja raames õpitu arvestamine toimub eneseanalüüsis esitatud pädevuste vastavuse hindamisel õppekava mooduli(te) õpiväljunditele ja punktis 3.6 esitatud dokumentide alusel.
- 4.6. VÕTA komisjonil on õigus rakendada täiendavaid hindamismeetodeid, sh anda taotlejale praktilisi ülesandeid, vestelda või hinnata tema teadmisi mõnel muul viisil (näit. proovitöö, vaatlus, demonstratsioon, test).
- 4.7. VÕTA komisjon võib taotlejalt nõuda lisatõendusmaterjalide esitamist ning vajadusel teha taotlejat eelnevalt teavitades päringuid esitatud tõendusmaterjalide osas. Lisatõendusmaterjalide esitamiseks määrab komisjon tähtaja. Kui täiendavad tõendusmaterjalid jäävad tähtaegselt esitamata, tagastatakse taotlus läbi vaatamata ja sellest teavitatakse taotlejat.
- 4.8. VÕTA komisjon vaatab taotluse läbi ja teeb otsuse 30 kalendripäeva jooksul või vastavalt kooli asjaajamiskorrale, lähtudes punktis 1.6 kehtestatud tähtaegadest. Lisatõendusmaterjalide nõudmisel võib hindamiskomisjon pikendada taotluse läbivaatamise tähtaega kuni 30 päeva alates lisanõudeks olnud tingimuse täitmisest.
- 4.9. Kui taotlus jäetakse komisjoni poolt täielikult või osaliselt rahuldamata, peab VÕTA komisjon otsust põhjendama kolledži õppeinfosüsteemis.
- 4.10. VÕTA komisjoni protokolliline otsus vormistatakse kolledži õppeinfosüsteemis.
- 4.11. Positiivse otsuse korral kantakse protokollis järgi tulemused kolledži õppeinfosüsteemi.

5. Otsusest teavitamine

5.1. Taotleja näeb VÕTA komisjoni otsust kolledži õppeinfosüsteemis.

6. Dokumentide säilitamine

6.1. Dokumentide säilitamine toimub vastavalt kolledži asjaajamise korrale.

7. Statistika

7.1. Kolledž kogub VÕTA-alast statistikat vastavalt kolledžis kehtestatud korrale.

8. Vaidlustamine

8.1. VÕTA komisjoni otsust on võimalik vaidlustada õppekorralduseeskirjas sätestatud korras.

LISA 1

STARR vorm töökogemusest õpitu analüüsimisel

Antud vorm on abiks eelkõige neile VÕTA taotlejatele, kes soovivad arvestada varasemat töökogemust või kombineeritult mitmeid kogemusi kas sisseastumistingimuste täitmisel või õppekava täitmisel. Vorm esitatakse lisana VÕTA taotlusele ning täidetakse kas ühe või mitme õpiväljundi kohta. Vajadusel on võimalus etteantud kaste suurendada.

Õpiväljundi(te) kirjeldus, mille kohta STARR vorm esitatakse (leitav õppekavast):

- ...
- ...

S – situation – olukord

Kirjeldage olukordi ja kogemusi (nt töö ja/või koolitus ja/või muu kogemus), mis on aidanud kaasa nimetatud õpiväljundi(te) omandamisele – mis kogemus, millal omandatud, taust, kes olid seotud, kus saadi jne. Kui kogemus on üldisem (nt 5-aastane töökogemus vms), siis tooge välja konkreetsed tegevus(ed), mis teie arvates õpiväljundi(te) saavutamist kõige paremini illustreerib(vad).

T – task – ülesanne

Kirjeldage ülesandeid, mida te antud olukorras täitsite (kes need andis) või ülesannet, mida ise endale püstitasite, tooge välja oma roll ja vastutusala.

A – activities – tegevused

Tooge välja, mida te antud olukorras tegite ja milliseid lähenemisviise antud ülesande täitmisel kasutasite (tegevused, tehnikad, ettevalmistus jne)?

R – result – tulemus

Mis oli tegevuse tulemus? Kuidas tulemus saavutati? Kuidas tulemust hinnati (kelle poolt, mille alusel)? Kas ja millised olid järgnenud tegevused?

R – reflection – peegeldus

- *Miks arvate, et just see kogemus(ed) on parimaks näiteks antud õpiväljundi(te) omandamise kohta? Kuidas hindate oma arengut tegevuse sooritamisel, kas ka keegi teine teie tegevust hindas ja kuidas? Mis läks hästi, mis halvasti? Millised erialased oskused on teil väga hästi välja arenenud? Kas oleks olnud võimalik tegutseda ka muud moodi? Mida teeksite järgmisel korral teisiti? Kas olete samu oskusi / teadmisi kasutanud ka teistes olukordades, tooge näiteid? Kuidas on eelpool kirjeldatud tegevused ja ülesannete täitmine mõjutanud teie arengut? Milliseid isikuomadusi ja väärtusi on praktika teie kujundanud? Kuidas saate ennast ise arendada? Mis aitaks kaasa teie edasisele erialasele arengule?*